

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
РОДИННА ПЕДАГОГІКА
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «РОДИННА ПЕДАГОГІКА» підготовки бакалавра.

Розробник: Десятник Катерина Володимирівна, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Вітюк В. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти

протокол № 10 від 4 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри

Пріма Р. М.

© Десятник К.В., 2026

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	А Освіта А3 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів: 150/5		Рік навчання – 2
		Семестр – 3
ІНДЗ: є		Лекції – 10 год
		Практичні (семінарські) – 20 год
		Лабораторні – Індивідуальні –
		Самостійна робота – 110 год
	Консультації – 10 год	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

ППП Десятник Катерина Володимирівна
Науковий ступінь кандидат педагогічних наук
Вчене звання доцент
Посада доцент кафедри теорії і методики початкової освіти
Контактна інформація тел.: 050-960-82-77,
E-mail: k.desyatnyk@gmail.com, Desyatnyk.Kateryna@vnu.edu.ua
Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація

Силабус вибіркового освітнього компонента «Родинна педагогіка» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньо-професійної програми Початкова освіта за спеціальністю А3 Початкова освіта і забезпечує загальний та професійний розвиток студента. Вивчення ОК дає можливість бакалаврам розширити коло знань про особливості виховання особистості в родині, оволодіти уміннями й навичками взаємодії й спілкування з дітьми, володіти засоби, методами та прийомами здійснення сімейного виховання. Предметом вивчення освітнього компонента є суть, механізми виховання в сім'ї, вплив родинного виховання на становлення особистості дитини.

Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання ОК «Родинна педагогіка» є вивчення здобувачами освіти суті й механізмів виховання дітей у сім'ї, впливу родинного виховання на становлення особистості дитини; ознайомлення з комплексом методів і прийомів сімейного виховання, особливостями їх практичної реалізації.

Основними *завданнями* вивчення освітнього компонента «Родинна педагогіка» є:

сформувати знання здобувачів освіти про сім'ю як основний інститут виховання особистості; сформувати знання про функції та типи сучасної сім'ї; сформувати уявлення про стилі виховання дітей в сім'ї; права, обов'язки, відповідальність батьків за виховання та розвиток дитини; роль батька і матері у вихованні; особливості фізіологічного, психологічного, соціального розвитку дітей; ознайомити з можливими напрями виховання дітей в сім'ї; ознайомити з комплексом методів родинного виховання; формувати вміння аналізувати і та оцінювати виховний потенціал сім'ї; сформувати уявлення про характер взаємостосунків і спілкування батьків із дітьми; здатність екологічно вирішувати конфліктні ситуації; розвивати практичні вміння і навички дослідження сім'ї й особливостей родинного виховання; виробити уміння використовувати на практиці форми та методи сімейного виховання; формувати здатність подолання проблемної поведінки дітей.

Soft skills: системне, аналітичне та критичне мислення (здатність знаходити та аналізувати факти, події, зміни, визначати пріоритетні та другорядні елементи у системі); комунікативні навички (готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу); дитиноцетризм у роботі вчителя (сприймання дитини як цінності, розуміння її потреб); уміння працювати в команді (здатність до роботи в групі, продуктивної співпраці, ведення переговорів); креативність, оригінальність та ініціативність (здатність генерувати ідеї, варіативність мислення, свобода); лідерство (здатність очолити групу, мотивувати, нести відповідальність за колективну діяльність, у т.ч. за невдачі); гнучкість і адаптивність (здатність адаптуватися до умов, що швидко змінюються та є непередбачуваними, вміння оперативно вирішувати освітні завдання в кризових умовах).

2. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Самост. робота	Конс.	*Методи навчання	**Форми, методи оцінювання/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади родинної педагогіки							
Тема 1. Теоретичні основи педагогіки сімейного виховання	9	1	1	7		РП, ПС, Б	УО/ПО/РС – 3 б.
Тема 2. Сім'я як основний інститут виховання особистості	10	1	1	7	1	РП, ПС, Б	УО/ПО/РС – 3 б.
Тема 3. Функції сучасної сім'ї	9	1	1	7		РП, ПС, Б, ДС	УО/ПО/РС – 3 б.
Тема 4. Типологія сімей	9	1	1	7		РП, ПС, Б	УО/ПО/РС – 3 б.
Тема 5. Методи дослідження сім'ї і сімейного виховання	11		2	8	1	РП, ПС, Б, РІД	УО/ПО/РС – 6 б.
Разом за змістовим модулем 1	48	4	6	36	2		18 балів
Змістовий модуль 2. Методично-практичні аспекти виховання в сім'ї							
Тема 6. Роль членів родини у сімейному вихованні	10	1	1	8	1	РП, ПС, Б, ДС	УО/ПО/РС – 3 б.
Тема 7. Особливості анатомо-фізіологічного та соціально-психічного розвитку дітей і врахування їх у вихованні	11		1	8	1	РП, ПС, Б	УО/ПО/РС – 3 б.

Тема 8. Основи методики сімейного виховання	12	1	2	8	1	РП, ПС, Б	УІО/ПІО/ЛРС – 6 б.
Тема 9. Умови сімейного виховання	11	1	2	8	1	РП, ПС, Б	УІО/ПІО/ЛРС – 6 б.
Тема 10. Загальні проблеми розвитку та поведінки дітей в сім'ї	10	1	2	8		РП, ПС, Б	УІО/ПІО/ЛРС – 6 б.
Тема 11. Особливості виховання дитини в сім'ях різних типів	11	1	2	8	1	РП, ПС, Б, ДС	УІО/ПІО/ЛРС – 6 б.
Тема 12. Видатні педагоги та психологи про виховання дитини в сім'ї	12	1	2	8	1	РП, ПС, Б, ДС	УІО/ПІО/ЛРС – 6 б.
Тема 13. Зарубіжний досвід сімейного виховання	13		2	10	1	РП, ПС, Б, ДС	УІО/ПІО/ЛРС – 6 б.
Разом за змістовим модулем 2	102	6	14	74	8		42 балів
Контрольна робота							Т – 30 б.
ІНДЗ (за наявності)							ІНДЗ – 10 б
Інше (вказати)							–
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10		100

*** Методи навчання**

Традиційні

за джерелом знань

– словесні: РП – розповідь, ПС – пояснення, Б – бесіда (ЕБ – евристична, РБ – репродуктивна, ВБ – вступна, ПтБ – поточна, ПдБ – підсумкова), І – інструктаж (ВІ – вступний, ПтІ – поточний, ПдІ – підсумковий), РП/К – робота з підручником/книгою, РІД – робота з інтернет-джерелами, РНМД – робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, РІВ – робота з інструментами візуалізації (таблицями, схемами, інтелект-картами, інфографікою, картами часу і т. ін.);

– наочні: ІЛ – ілюстрування, ДМ – демонстрування, СП – спостереження;

– практичні: РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ВПР – вправи (РВПР – репродуктивні, ПВПР – продуктивні, КВПР – конструктивні, ТВПР – творчі), ДР – дослідні роботи, ЗД – завдання, ЗВ – звіти за характером пізнавальної діяльності студентів

ПІ – пояснювально-ілюстративні, РП – репродуктивні, ПВНМ – проблемний виклад навчального матеріалу, ЧП – частково-пошукові, ДС – дослідницькі

Інноваційні: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ПФ – портфоліо, МД – моделювання, МШ – мозковий штурм, НВ – навчаючи-вчуся, Т – тренінг, ТШ – ток-шоу, КМ – кейс-метод, ПР – проект, КВ – вебквест, квест, КБ – кубування за Б. Блумом, РЗБ – ромашка запитань Б. Блума, ДЩ – двосторонній щоденник, МДН – методи дистанційного навчання, МЕН – методи електронного навчання, ММН – методи мобільного навчання, МЗН – методи змішаного навчання, МКН – методи кооперативного навчання.

**** Форми оцінювання:** усна (У), письмова (П).

**** Методи оцінювання:** УІО/ПІО – усне/письмове індивідуальне опитування, УФО/ПФО – усне/письмове фронтальне опитування, ІНДЗ/ЛРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, Т – тестування, МПК – метод програмованого контролю, МППВПР/ЗД – метод практичної перевірки вправ/завдань, МСК – метод самоконтролю, МСО – метод самооцінки.

3. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти включає опрацювання теоретичних і методично-практичних аспектів вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, конспектування наукової і навчальної літератури, підготовку доповідей та рефератів, презентацій. Ефективність самостійної роботи здобувача освіти викладач виявляє на практичних заняттях, під час тематичного опитування та відображає в загальній оцінці за тему і змістовий модуль. Кожна з визначених тем містить питання для додаткового, самостійного опрацювання. Загалом,

основне коло самостійної роботи здобувача освіти буде стосуватись наступних питань та завдань.

Таблиця 3

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади родинної педагогіки	
1.	Тема 1. Теоретичні основи педагогіки сімейного виховання № 1. Підготувати есе на тему «Роль сім'ї у житті людини».
2.	Тема 2. Сім'я як основний інститут виховання особистості № 1. Підготувати доповідь «Національні традиції української родинної педагогіки».
3.	Тема 3. Функції сучасної сім'ї № 1. Перегляньте відео щодо формування сімейного бюджету: ✓ Планування сімейного бюджету: https://drive.google.com/file/d/1aCLW2Z22hSY1DmKiyRirBKEDlcn7TSoh/view?usp=sharing ✓ Етапи формування сімейного бюджету: https://youtu.be/ХуЕЕууPXCmE?si=7Ycje4rtlfzHOCZB Запропонуйте своє бачення планування сімейного бюджету.
4.	Тема 4. Типологія сімей № 1. Здійснити аналіз та підготувати доповідь: «Проблеми сучасних сімей внутрішньо переміщених осіб щодо виховання, навчання і розвитку дітей». № 2. Ознайомитись з Положенням про управління соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Луцької міської ради. Підготувати повідомлення: - мета діяльності і завдання Управління - основні повноваження № 3. Ознайомитись з Положенням про службу у справах дітей Луцької міської ради. Розкрити основні повноваження служби.
5.	Тема 5. Методи дослідження сім'ї і сімейного виховання № 1. Дібрати діагностувальні методики: вивчення сім'ї, подружньо-сімейних взаємин, особливостей сімейного виховання, взаємостосунків у сім'ї, стилю виховання, програму вивчення сім'ї школяра.
Змістовий модуль 2. Методично-практичні аспекти виховання в сім'ї	
6.	Тема 6. Роль членів родини у сімейному вихованні № 1. Підготувати презентацію «Відповідальність батьків за виховання та розвиток дитини, підстави позбавлення батьківських прав відповідно до Сімейного кодексу України». № 2. Написати есе на тему «Роль родинних традицій, звичаїв, ритуалів у становленні особистості».
7.	Тема 7. Особливості анатомо-фізіологічного та соціально-психічного розвитку дітей і врахування їх у вихованні №1. Створити інтелектуальну карту (mind map) до матеріалу практичного заняття, користуючись програмами створення інтелект-карт або редактором фігур у Microsoft Word. Представити схему на занятті. № 2. Перегляньте відео про те, коли краще віддавати дитину до школи: а) Марії Сичинської – психолога, спеціаліста з батьківсько-дитячих стосунків https://www.instagram.com/reel/CoQEfh0rpq4/?igshid=MTc4MmM1YmI2Ng== б) Марини Романенко – дитячого психолога https://vm.tiktok.com/ZMjVgvSEo/ Ваша думка з цього приводу, обґрунтуйте?»
8.	Тема 8. Основи методики сімейного виховання №1. Перегляньте відео Марії Сичинської про те, як правильно забороняти дитині https://www.instagram.com/reel/CxBJuhLND1T/?igshid=MzRIODBiNWFIZA== Ваша думка з цього приводу, які лайфхаки ви додали б

	<p>№2. Перегляньте відеоролик Марини Романенко «Дитина, що вмє себе відстоювати» https://vm.tiktok.com/ZMjpKvoaE/ про те, як навчити дитину давати відсіч. <i>Подайте коротко інструкцію за порадами психолога.</i></p> <p>№3. Підготувати презентацію (відеоролик) «Сучасні іграшки та ігри дітей молодшого шкільного віку».</p>
9.	<p>Тема 9. Умови сімейного виховання</p> <p>№ 1. Створити медіапродукт (робота в групах): «Цінності сучасної української сім'ї». Підготувати плакат (постер, мотиваційний ролик).</p> <p>№2. Підготувати резюме на посаду батьків (на посаду матері/батька). Обґрунтувати, чому саме вас потрібно взяти на дану посаду.</p> <p>№3. Підготувати доповідь «напрями виховання дітей в сім'ї».</p>
10.	<p>Тема 10. Загальні проблеми розвитку та поведінки дітей в сім'ї</p> <p>№1. Перегляньте відео Марини Романенко – дитячого психолога «Дитина почала красти. Що робити?» https://www.youtube.com/watch?v=s37-m4OGMvM <i>Складіть список порад для батьків як долати дану проблему.</i></p> <p>№2. Перегляньте відео Марії Сичинської – психолога, спеціаліста з батьківсько-дитячих стосунків «Чому діти б'ють батьків?» https://www.instagram.com/reel/CxXJw84NULR/?igshid=MzRIODBiNWF1ZA== і «Що робити якщо дитинна б'є батьків» https://www.instagram.com/reel/CxSpV-6txyh/?igshid=MzRIODBiNWF1ZA== <i>Ваша думка з цього приводу, що пропонує психолог, які поради батькам ви додали б ?</i></p>
11.	<p>Тема 11. Особливості виховання дитини в сім'ях різних типів</p> <p>№ 1. Переглянути фільм «Диво» (2017) режисера Стівена Чбоскі. Написати відгук на стрічку. Зазначити в ньому проблеми сім'ї, де виховується син з особливими потребами й як їх вирішують члени родини.</p> <p>№2. Підготувати доповідь: «Як допомогти дітям, які залишилися без піклування дорослих під час війни?».</p> <p>№ 1. Описати тактику формування позитивних взаємовідносин між старшими та молодшими дітьми.</p>
12.	<p>Тема 12. Видатні педагоги та психологи про виховання дитини в сім'ї</p> <p>№ 1. Переглянути відео «Як говорити з дітьми про війну: поради дитячого психолога Світлани Ройз» https://www.youtube.com/watch?v=nlN-j30ImaI Окреслити основні позиції проблеми.</p> <p>№2. Дібрати українські колискові (текст, аудіо або відео). Бути готовим виконати одну з колисанок.</p>
13.	<p>Тема 13. Зарубіжний досвід сімейного виховання</p> <p>№ 1. Індивідуальне завдання: Описати сучасні тенденції виховання дітей у сім'ї за кордоном (країна за вибором).</p>

Примітка:

*Office 365 – платформа для забезпечення управління і супроводу освітнього компонента, може застосовуватися для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

4. Завдання для ІНДЗ

Обрати і прочитати книгу (наукову, науково-популярну) з проблеми виховання дітей в сім'ї із запропонованого викладачем списку або обрати самостійно відповідно до власних вподобань, здійснити її аналіз. Підготувати доповідь з презентацією книги: відомості про

автора; опис ключових позицій (ідеї, цінності, методи, підходи) автора – не менше 10; короткі висновки та узагальнення.

Примітка:

*Office 365 – платформа для забезпечення управління і супроводу освітнього компонента, може застосовуватися для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

IV. Політика оцінювання

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою накопичувальною системою оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи, виконання ІНДЗ тощо.

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://surl.li/wyfekw>.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач освіти за поточну роботу з відповідних тем освітнього компонента та підсумкову контрольну роботу. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначає силабус освітнього компонента. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до журналу обліку роботи академічної групи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить **100 балів**.

Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у таблиці 2. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до електронного журналу успішності і сумуються під час виставлення підсумкового бала з ОК.

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Таблиця 4

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
6	Здобувач/здобувачка освіти засвідчив/-ла осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал висвітлює правильно, чітко, логічно, послідовно. Здобувач/здобувачка освіти вільно оперує науковою термінологією, системно усвідомлює нові для нього/неї факти, поняття, терміни, аргументовано висловлює власну думку, використовуючи основну та додаткову літературу, матеріали вебінарів, досвід учителів початкових класів. Здобувач/здобувачка освіти володіє загальними та спеціальними компетентностями, уміє їх застосовувати в нестандартних педагогічних ситуаціях. Знання, вміння, навички, компетентності здобувача освіти/здобувачки освіти відповідають очікуваним результатам навчання.
4-5	Здобувач/здобувачка освіти володіє системними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, добре володіє термінологією, опрацював/-ла основну та додаткову рекомендовану літературу, вміє аналізувати, встановлювати суттєві зв'язки між явищами та фактами, наводити власні приклади, робити висновки. Відповідь в цілому логічно обґрунтована, повна,

	проте наявні окремі несуттєві помилки, неточності. Практичні завдання виконано на достатньому рівні.
2-3	Здобувач/здобувачка освіти виявляє часткове розуміння основних положень теоретичного матеріалу, нездатний/-а до обґрунтування та аргументації відповіді, недостатньо володіє категорійним апаратом, не використовує додаткову літературу. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності.
1	Здобувач/здобувачка освіти має фрагментарні знання, здатний/-а відтворити навчальний матеріал на репродуктивному рівні, під час відповіді припускається суттєвих фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей.
0	Здобувач/здобувачка освіти не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань

Оцінювання індивідуальних науково-дослідних завдань здобувачів освіти

Таблиця 5

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Здобувач освіти здійснив глибокий аналіз книги, виокремив ключові ідеї автора, здійснив обґрунтування, аргументовано висловлює власну думку щодо прочитаного, має свою позицію.
3	Підготовлена презентація, що відображає основний зміст доповіді, творчий підхід здобувача, якість оформлення.
2	Зроблені самостійні висновки і узагальнення.
10	Разом

Підсумкова семестрова оцінка. Семестровий залік виставляє за умови виконання ться здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом ОК. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100. Повторне складання заліків, екзаменів допускається не більше як два рази з ОК: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач/здобувачка освіти відсутній/-я з поважних причин (хвороба, працевлаштування за фахом, навчання за дуальною формою здобуття освіти, міжнародне стажування, технічна проблема й неможливість приєднатися до дистанційного заняття і т. ін.), він/вона може скласти викладачеві пропущений матеріал у день консультації викладача відповідно до графіка, затвердженого на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти.

Політика щодо академічної доброчесності: Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та

європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації під час виконання мультимедійних презентацій, виконання проєктів, написання тез, виступів тощо;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, методичної) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких фактів – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив/-ла протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Повторне складання екзаменів допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. У Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<https://surl.lu/msojea>) визначено правила, порядок та процедуру визнання результатів навчання.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), які передбачені програмою (силабусом), і зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво тощо). Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій (виступи), семінарів, вебінарів, тренінгів, підготовці наукових публікацій (тези, стаття), тощо можуть бути присуджено бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання у формі семестрового заліку.

Семестровий залік виставляється за умови виконання студентом завдань, передбачених силябусом ОК. При цьому студент повинен набрати не менше 60 балів. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються.

Питання до заліку:

1. Історія виникнення сім'ї. Становлення та розвиток сім'ї як суспільного інституту.
2. Поняття про шлюб і сім'ю як малу соціальну групу. Поняття родини, роду.
3. Етапи розвитку сім'ї.
4. Національні традиції української родинної педагогіки.
5. Виховна функція сім'ї та функція психологічного захисту.
6. Економічна і господарсько-побутова функції сім'ї.
7. Сексуальна функція і репродуктивна функції сім'ї.
8. Комунікативна функція. Психологічний клімат сім'ї його значення.
9. Рекреативна функція. Організація дозвілля та відпочинку дітей в сім'ї.
10. Класифікація сімей за різними критеріями. Сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах.
11. Характеристика сімей за якістю сімейних взаємин: благополучна сім'я, неблагополучна.
12. Метод спостереження сімейного виховання.
13. Методи опитування та анкетування дорослих членів сім'ї і дітей.
14. Проективні методики в дослідженні сімейного виховання.
15. Малюнкові методики вивчення внутрісімейних відносин.
16. Тестові методики, як спосіб вивчення сімейного виховання.
17. Графічні методи дослідження сімейного виховання.
18. Програми вивчення сімейного досвіду виховання як комплексний спосіб дослідження.
19. Готовність молоді до сімейного життя. Чинники готовності до подружніх взаємин.
20. Готовність подружжя до відповідального батьківства.
21. Підстави позбавлення батьківських прав відповідно до Сімейного кодексу України.
22. Роль та функції батька і матері у вихованні дітей (сина, доньки).
23. Роль інших членів родини у вихованні дітей (бабуся, дідусь, хрещені батьки).
24. Значення сімейних традицій (звичаїв, ритуалів) у вихованні дітей.
25. Особливості анатомо-фізіологічного та соціально-психічного розвитку дітей і врахування їх у вихованні.
26. Заохочення і покарання дітей в сім'ї.
27. Правила та альтернативні методи покарання дітей в сім'ї.
28. Шляхи та методи формування самостійності дітей у родині.
29. Як ефективно привчати дитину до дисципліни.
30. Шляхи та методи формування лідерських якостей у дітей молодшого шкільного віку.
31. Організація ігрової діяльності в сім'ї. Сучасні іграшки та ігри дітей.
32. Виховний потенціал сім'ї. Умови ефективного сімейного виховання.
33. Педагогічна культура батьків.
34. Стили виховання дітей в сім'ї. Авторитет батьків.
35. Батьківська любов, прояви батьківської любові; безумовна любов.
36. Потураюча і домінуюча гіперопіка.
37. Поняття «конфлікту». Конфлікти батьків і дітей. Причини виникнення конфліктів, способи їх подолання.

38. Конфлікти між дітьми (сиблінгами) в сім'ї, способи вирішення конфліктів. Як уникнути сварок між братами і сестрами.
39. Особливості виховання дітей в багатодітній сім'ї.
40. Специфіка виховання єдиної дитини в родині.
41. Особливості виховання близнюків.
42. Виховання дітей в неповній сім'ї, його проблеми.
43. Проблеми виховання дітей з особливими освітніми потребами в сім'ї.
44. Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування: усиновлення, опіка та піклування, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу, патронат над дітьми.
45. Проблеми виховання дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування.
46. Дитячі страхи та фобії. Поради батькам щодо зниження рівня страхів у дитини.
47. Ігри, вправи які підвищують емоційний тонус, знімають страх, напруження у дітей, допомагають «випустити емоцію». (див. Додаток «Як екологічно виражати емоції»).
48. Агресивність дітей. Екстрене втручання при агресивних проявах.
49. Рекомендації вчителям і батькам щодо поведження з агресивною дитиною.
50. Сором'язливість, причини сором'язливості у дітей. Поради батькам як допомогти дітям подолати сором'язливість.
51. Брехливість, чому діти обманюють. Кроки і заходи щодо її подолання.
52. Істерики у дітей. Алгоритм дій дорослого, коли у дитини істерика.
53. Януш Корчак «Як любити дітей». Десять заповідей виховання для батьків Януша Корчака.
54. В. Сухомлинський про роль батьків у вихованні дітей. «Батьківська педагогіка».
55. Погляди А. С. Макаренка про роль батька, матері у вихованні дитини в сім'ї. «Книга для батьків».
56. Система виховання дітей у родині Косачів. Твори Олени Пчілки для дітей.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси **Основна**

1. Бужина І. В. Навчальний посібник до дисципліни «Сімейна педагогіка» для здобувачів освіти першого освітнього рівня (бакалавр) вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна педагогіка (Додаткова спеціальність: Логопедія). Одеса, Університет Ушинського, 2022. 101 с.
2. Десятник К. В. Родинна педагогіка: методичні рекомендації до виконання практичних, індивідуальних завдань та самостійної роботи для здобувачів першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2024. 50 с.

3. Десятник К. Тимошук О. Методика формування лідерських якостей молодших школярів у позаурочній роботі. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2022. Вип. 4. С. 68–74. doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.4.11>

4. Десятник К. В., Грицак П. О. Формування національної ідентичності молодших школярів у контексті національно-патріотичного виховання. *«Наука і техніка сьогодні»*. Серія «Педагогіка». 2024. № 6(34). С. 437–448. Doi: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-6\(34\)-437-448](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-6(34)-437-448)

5. Десятник К., Вілюра Ю. Формування у майбутніх учителів початкової школи поваги до дитини в процесі професійної підготовки. *Розвиток освітніх систем в умовах євроінтеграційних трансформацій: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Чернівці, 26-27 травня 2021 року / за наук. ред. д. пед. наук С.З. Романюк. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2021. 328 с. С. 128–133.

6. Десятник К., Коваль М. Взаємодія вчителя початкової школи з батьками: зарубіжні практики партнерства. *Психолого-педагогічний супровід фахового зростання особистості в системі неперервної професійної освіти* : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (Бердянськ, 25–26 листопада 2021 р.) / за ред. І. А. Барбашової, Л. Г. Ярошук. Бердянськ : БДПУ, 2021. 456 с. С. 268–273.

7. Десятник К.В. Взаємодія сім'ї і школи у вихованні духовності молодших школярів: теорія і практика: монографія. Луцьк : ПрАТ «Волин. обл. друк.», 2020. 216 с.

8. Десятник К.В. Методи виховання молодших школярів в умовах сучасної сім'ї. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір* : Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (31 травня – 1 червня) 2018 р.) у 2 т. Луцьк : ФОП Покора І. О., 2018. Т. 1 (А–М). 227 с. С. 98–102.

9. Десятник К.В., Ігнатюк О.В. Проблема виховання молодших школярів: відповідальність батьків і школи. *Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень*: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів (12–13 травня 2020 року). Електронне видання на CD-ROM. Луцьк : Вежа-Друк, 2020, С. 38–40.

10. Дорослі в ресурсі. Як допомагати собі та дітям / Ірина Гармаш, Ольга Гурська, Олена Реуцька; заг. ред. О. Елькін, О. Масалітіна; упоряд. О. Гурська, О. Твердохліб: ГО «ЕдКемп Україна», 2023. 100 с.

URL: https://drive.google.com/file/d/1s9XP6_14qaUdMBq5299GihMk4nXIVL7q/view?fbclid=IwAR0II1TjfUw4MEiSdpqBR1v17mDvMcOZ5QhFjN4oaptaZOA96BBGOdrdUJtk_aem_AVXgsEmP5aCl_SdOf4dyoAQbx2T4KpomMcBwwNTfYzXNsczXU2niVtCaI4BIhfsfkm7ZA73p3GDCEdToSwcvREtx

11. Концепція “Сім'я і родинне виховання” / В. Г. Постовий, П. М. Щербань, Т. Ф. Алексеєнко, О. М. Докукіна, Н. М. Стрельникова. *Рідна школа*. 1996. № 11–12.

12. Кравченко Т. В., Заєць С.С. Педагогіка сімейного виховання : навч. посібник Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 126 с.

13. Педагогіка сімейного виховання: теорія і практика : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Вікторія Полехіна, Світлана Заєць. Київ : Компринт, 2023. 123с.

14. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л.. Педагогіка родинного виховання: навч. посіб. К. : Знання, 2006. 324 с.

15. Лещенко О. Г. Педагогіка сімейного виховання: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Соціальна робота» освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка». Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 61 с.
16. Маценко Л. М. Педагогіка сімейного виховання: навч. посіб. К. : НАКККіМ, 2011. 293 с.
17. Мушкевич М. І., Федоренко Р. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. Психологія молодшої сім'ї : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 235 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/286271731.pdf>
18. Педагогіка сімейного виховання: підручник / Л. М. Маценко ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. К. : ЦП «Компринт», 2015. 376 с.
19. Права дитини в Україні та їх реалізація. Юридичний довідник / упоряд. : Л.В. Кузьменко. К. : ТОВ «Парус», 2003. 96 с.
20. Психологічна допомога дитині та сім'ї: практикум. / Л. Магдисюк, М. Замелюк, О. Беспарточна, Н. Борбич; Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет психології, кафедра практичної психології та психодіагностики. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 280 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20887>
21. Седих К. Психологія сім'ї: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2017. 192 с.
22. Сімейні форми виховання: усиновлення, опіка та піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу. URL: <http://surl.li/muahp>
23. Федоренко Р. П. Психологія сім'ї : навч. посіб. / Волинський національний університет імені Лесі Українки. Вид. 3-тє, змін. та доповн. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. 624 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/25496>
24. Desiatnyk K. V., Durmanenko O. L., Prima R. M., Intensification of The "TEACHER-PUPIL-PARENTS" Triad Cooperation in Upbringing Junior Pupils' Spirituality. *Наука і освіта : науково-практичний журнал*. 2017. № 6/CLVIX. Педагогіка. С. 12–16.

Додаткова

1. Адель Фабер, Елейн Мазліш Як говорити, щоб діти нас слухали. Як слухати, щоб діти з нами говорили. Львів: Свічадо, 2022. 300 с.
2. Гресь Анна. Зрозумій мене! Секрети розшифрування дитячої поведінки. Харків: Вид. група «Основа», 2024. 96 с.
3. Карпачов Дмитро. Як дати дитині все без грошей і зв'язків. Київ: Агенція «ІРІО», 2022. 256 с.
4. Кетрін Кволс. Радість виховання. Як виховувати дітей без покарання. Київ: Сварог, 2021. 224 с.
5. Комаровський Є. О. Здоров'я дитини і здоровий глузд її родичів. Харків: Видавництво КЛІНІКОМ, 2011. 576 с.
6. Корнеєва О. М. Ви і ваша дитина. 100 відповідей на батьківські «чому?». Тернопіль : Богдан, 2013. 232 с.
7. Корчак Я. Як любити дітей. Київ: Рад. школа, 1988.
8. Макаренко А. С. Книга для батьків. К. : Рад. школа, 1980. 327 с.
9. Масару Ібука. Після трьох уже пізно. Київ: Сварог, 2020. 152 с.
10. Медіна Джон. Правила розвитку мозку дитини. Як виховати розумну та щасливу дитину від народження до п'яти; пер. з англ. Тетяна Рабчак. 5-тє вид. К. : Наш формат, 2019. 320 с.

11. «Недитячі» розмови. Як обговорювати з дитиною складні питання / Наталія Чуб, Аліна Руденко, Марія Божовець, Марина Коробейник. Харків: Вид. група «Основа», 2024. 158 с.
12. Петрановська Л. Таємна опора : емоційний зв'язок у житті дитини. Х. : Віват, 2019. 224 с.
13. Петрановська Л. Якщо з дитиною складно. Харків: Віват, 2020. 160 с.
14. Райшер Еріка. Супер батьки. 75 успішних стратегій виховання. Київ: Видавнича група КМ-БУКС. 2018. 208 с.
15. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. К. : Рад. школа, 1977. – Т. 3. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. 670 с.
16. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка. К. : Рад.школа, 1978. 263 с.
17. Сухомлинський, В. О. Вибрані твори : в 5 т. К. : Рад. школа, 1977. Т. 5. Статті. 640 с.
18. Чепмен Гері, Кемпбел Рос. П'ять мов любови до дітей. Львів : Свічадо. 2020. 224 с.
19. Шон Кові. Сім звичок високоефективних підлітків. Львів: Видавництво старого Лева, 2023. 251 с.
20. Шрагіна Лариса. Немовля – малеча – підліток. Мудрі формули виховання / Лариса Шрагіна. Київ : Брайт Стар паблішінг, 2016. 160 с.

Інтернет-ресурси

1. Десятник К.В. Педагогіка сімейного виховання: електронний курс навчальної дисципліни: Microsoft Office 365 ВНУ імені Лесі Українки, 2024. URL: <https://teams.microsoft.com/l/team/19%3a5ff2e13158b24bb3b704b69544744e04%40thread.tacv2/conversations?groupId=5807203a-62e7-4958-bd07-10078a3b23a9&tenantId=79cf2153-dcef-4e36-ab8c-89480b2366aa>
2. Електронний ресурс. Справи сімейні. Сімейний портал. URL: <https://familytimes.com.ua>
3. Загальна декларація прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015?lang=uk#Text
4. Загальнодержавна програма «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на період до 2021р.». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/453-2018-%D0%BF#Text>
5. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
6. Закону України «Про освіту» № 2145-19 від 05.09.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Конвенція про права дитини (від 20 листопада 1989 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
8. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Курс підвищення кваліфікації для освітян «Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час і після завершення воєнних дій». 2022. URL: <https://hryoutest.in.ua/courses/programa-pidvishchennya-kvalifikaciji-psihologichnoji-pidtrimki-dlya-osvityan-ta-batkiv>
10. Сімейний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
11. Центр здоров'я та розвитку «Коло сім'ї». URL: <https://k-s.org.ua/>